

KONFERENCJA

**„ Wady wymowy, dysleksja rozwojowa
a kariera szkolna uczniów”.**

Prawne aspekty specyficznych trudności w nauce.

Wieluń, 28.10.2015 r.

Definicja specyficznych trudności w nauce wg MEN

1) § 1a otrzymuje brzmienie:

„ Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o specyficznych trudnościach w uczeniu się, należy przez to **rozumieć trudności w uczeniu się odnoszące się do uczniów w normie intelektualnej, którzy mają trudności w przyswajaniu treści nauczania, wynikające ze specyfiki ich funkcjonowania percepcyjno- motorycznego i poznawczego, nieuwarunkowane schorzeniami neurologicznymi.**”

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 17 listopada 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych

Diagnoza trudności w uczeniu się w Polsce na przestrzeni lat

- Prof. Marta Bogdanowicz –
- Instytut Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego.
- Polskie Towarzystwo Dysleksji (1990r.)
- Europejskie Towarzystwo Dysleksji (1999-2008).
- Pracownia Testów Psychologicznych i Pedagogicznych SEBG w Gdańsku.
- Autorka propozycji terminologicznych („dysortografia”, „ryzyko dysleksji”, „głęboka dysleksja”, „dysleksja skompensowana”, „integracja percepcyjno-motoryczna”).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 21 marca 2001 w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych
(Dz.U. z 2001r. Nr 29, poz. 323)

Rozdział 2

§ 6

- 1) Nauczyciel **jest obowiązany**, na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno- pedagogicznej lub innej publicznej poradni specjalistycznej, **dostosować wymagania edukacyjne**, o których mowa w § 4 ust. 1, **do indywidualnych potrzeb ucznia, u którego stwierdzono trudności w uczeniu się, w tym specyficzne trudności, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom.**

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 21 marca 2001
w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i
słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów
i sprawdzianów w szkołach publicznych (Dz.U. z 2001r. Nr 29, poz. 323)

§ 32

1. Uczniowie (słuchacze) **z dysfunkcjami** mają prawo przystąpić do sprawdzianu lub egzaminu gimnazjalnego **w warunkach i formie dostosowanych do ich dysfunkcji**, na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno - pedagogicznej lub innej publicznej poradni specjalistycznej.

Pojawienie się tego rozporządzenia w tym brzmieniu było skutkiem kilkuletniej kampanii prowadzonej przez PTD oraz środowiska pracowników poradni.

Marta Bogdanowicz

Kampania Polskiego Towarzystwa Dysleksji
1997 - 2000

" PRAWA UCZNIA DYSLEKTYCZNEGO W SZKOLE "

Etapy Kampanii o Równe Szanse w Szkole dla Uczniów z Dysleksją

17.05.1997 Warszawa -Konferencja Parlamentarnego Zespołu d/s Rodziny nt.
Rodzina z dzieckiem Niepełnosprawnym

**Bogdanowicz M.: O potrzebach i możliwościach osób ze
specyficznymi trudnościami czytania i pisania.**

30. 01 - 1.02.1998 Gliwice - Jubileuszowa Konferencja Naukowa nt. Modele
kompleksowej rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego. Aspekty terapeutyczne i
społeczne.

**Bogdanowicz M.: Model opieki nad dzieckiem dyslektycznym
w Polsce.**

Konferencje:

11 - 12.09.1998 Gdańsk - XIII Ogólnopolska Konferencja nt. Trudności w czytaniu i pisaniu u dzieci

Bogdanowicz M.: Model pomocy osobom z dysleksją Polsce.

22.05.1999 Warszawa- Ogólnopolska Konferencja Polskiego Towarzystwa Dysleksji i Ministerstwa Edukacji Narodowej (obecny wiceminister Wojciech Książek, przedstawiciele departamentów MEN i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej) – zorganizowana przez Warszawski Oddział PTD Nr 1 -Wojciecha Brejnaka, Irenę Czajkowską

Bogdanowicz M.: O prawa dla uczniów dyslektycznych w polskiej szkole.

Konferencje:

09-12.09.1999 Warszawa - 30 Jubileuszowy Zjazd Naukowy

Bogdanowicz M.: Edukacja osób ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu - prawa, realia, propozycje.

25-26.05.2001 **Rzym** - Conference of Italian Dyslexia Association

Bogdanowicz M.: The Campaigne of the Polish Dyslexia Association for Providing Equal Exam Chances for Dyslexic Pupils

Artykuły w prasie

Od 1997 roku publikowane przez członków oddziałów PTD:
w prasie **profesjonalnej** np. "**Psychologia Wychowawcza**", w
"**Biuletynie Informacyjnym**" Oddział Warszawskiego PTD" red.
Wojciech Brejnak, Irena Czajkowska

- ▶ w prasie **codziennej**
- ▶ wywiady w masmediach (radio, TV)
- ▶ **Apele** w formie "Listu otwartego" kierowane do: Ministerstwa Edukacji Narodowej, kuratoriów oświaty przez Zarząd Główny PTD w Gdańsku, oddziały w Wałbrzychu, Szczecinie, Łodzi, Katowicach, Krakowie.
- ▶ **Spotkania z administracją szkolną** organizowane przez Zarząd Główny w Gdańsku i Oddziały PTD np. w Wałbrzychu, Szczecinie.

Efekty kampanii o Równe Szanse w Szkołe dla Uczniów z Dysleksją

Przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Dysleksji została **członkiem Rady Programowej** przy Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie, organizującej zewnętrzny system oceniania.

Efekty kampanii o Równe Szanse w Szkole dla Uczniów z Dysleksją

W ramach Zespołu ds. Uczniów ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi (przy Centralnej Komisji Egzaminacyjnej) utworzył się **Podzespół ds. Uczniów ze Specyficznymi Trudnościami w Uczniu się w składzie: Marta Bogdanowicz, Wojciech Brejnak, Irena Czajkowska, Grażyna Krasowicz - Kupis, Dariusz Okrzesik, Mariola Smoleń**

Zespół ten przygotował **listę propozycji dotyczących warunków oceniania zewnętrznego (sprawdzian, egzamin gimnazjalny, matura) uczniów z dysleksją rozwojową stosownie do ich specjalnych potrzeb edukacyjnych.**

Efekty kampanii o Równe Szanse w Szkołach dla Uczniów z Dysleksją

- ▶ **Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku (organ Centralnej Komisji Egzaminacyjnej) w porozumieniu z Podzespołem ds. Uczniów ze Specyficznymi Trudnościami w Uczniu się przygotowała wykaz warunków oceny kompetencji uczniów dyslektycznych podczas egzaminów zewnętrznych w Polsce od 2002 na poziomie : Sprawdzianu (po VI klasie szkoły podstawowej), Egzaminu Gimnazjalnego (po III klasie gimnazjum) i w 2000 roku opublikowała go w Aneksach do Informatorów nt. sprawdzianu i egzaminu gimnazjalnego wydanych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną**

Wcześniejsze akty prawne w Polsce dotyczące

uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (z dysleksją rozwojową)

- ▶ pierwsze zarządzenia MEN 30 maja **1975** -Zarządzenie Ministra Oświaty i Wychowania w sprawie kwalifikowania dzieci **z dysharmoniami rozwojowymi do odpowiednich form organizacyjnych pomocy terapeutycznej.**
- ▶ **25 maja 1993** - Zarządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad udzielania uczniom pomocy psychologicznej i pedagogicznej
nowe treści: prawo rodziców do zwrócenia się (bez skierowania) o badanie diagnostyczne i pomoc w poradni; **klasy terapeutyczne; zajęcia korekcyjno-kompensacyjne.**
- ▶ **15 stycznia 2001** - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej (Dz U nr 13/2001, p. 110) w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
nowe treści: prawo rodziców do decyzji o udziale dziecka w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych, wyboru szkoły i klasy, **skorzystania ze specjalnych warunków odbywania egzaminów (dot. uczniów z dysleksją rozwojową)**

Aktualne zapisy w polskim prawie oświatowym gwarantują uczniom dyslektycznym prawo do:

- wczesnej diagnozy,
- specjalistycznej pomocy dzieciom ryzyka dysleksji na etapie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej oraz dzieciom i młodzieży z dysleksją rozwojową na kolejnych etapach kształcenia w szkole podstawowej, gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej,
- dostosowania wymagań edukacyjnych i sposobu oceniania do możliwości ucznia (nauczyciel jest zobowiązany przestrzegać wskazań zawartych w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną),
- zwolnienia z nauki drugiego języka obcego w przypadku uczniów ze stwierdzoną głęboką dysleksją;
- wyrównania szans podczas egzaminów (sprawdzianu po szkole podstawowej, egzaminu gimnazjalnego i matury);
- wyrównania szans edukacyjnych przez zapobieganie niepowodzeniom szkolnym

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)

(...) Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności.

Art. 1. System oświaty zapewnia w szczególności:

- 4) **dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno – pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej;**
- 6) opiekę nad **uczniami szczególnie uzdolnionymi** poprzez umożliwianie realizowania **indywidualnych programów nauczania** oraz ukończenia szkoły każdego typu w skróconym czasie;

Podstawy prawne

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 30 kwietnia 2007 r.
w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.. (z późn. zmianami).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 17 listopada 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.

ROZPRZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 10 czerwca 2015r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 30 kwietnia 2013 r.
w sprawie zasad udzielania i organizacji **pomocy psychologiczno-pedagogicznej** w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 1 lutego 2013 roku
w sprawie **szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno – pedagogicznych** w tym publicznych poradni specjalistycznych.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

z dnia 30 kwietnia 2013 r.

w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej
w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach

§ 3. 1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi w przedszkolu, szkole i placówce **polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia**, wynikających w szczególności:

- 1) z niepełnosprawności;
- 2) z niedostosowania społecznego;
- 3) z zagrożenia niedostosowaniem społecznym;
- 4) ze szczególnych uzdolnień;
- 5) ze specyficznych trudności w uczeniu się;**
- 6) z zaburzeń komunikacji językowej;
- 7) z choroby przewlekłej;
- 8) z sytuacji kryzysowych lub traumatycznych;
- 9) z niepowodzeń edukacyjnych;
- 10) z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi;
- 11) z trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą.

Model diagnozy

1. diagnoza nauczycielska
2. diagnoza specjalistyczna

**Diagnoza nauczycielska (przedszkolna, szkolna)
(ryzyko specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu)**

§ 19. 1. Nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz **specjaliści** w przedszkolu, szkole i placówce **rozpoznają** odpowiednio **indywidualne potrzeby rozwojowe** i edukacyjne oraz **indywidualne możliwości psychofizyczne uczniów**, w tym ich zainteresowania i uzdolnienia.

2. Nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści w przedszkolu, szkole i placówce prowadzą w **szczegółności**:

1) w **przedszkolu** – **obserwację pedagogiczną zakończoną analizą i oceną gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole** (diagnoza przedszkolna);

2) w **szkole** – **obserwację pedagogiczną, w trakcie bieżącej pracy z uczniami, mającą na celu rozpoznanie** u uczniów:

**Diagnoza nauczycielska (przedszkolna, szkolna)
(ryzyko specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu)**

- a) trudności w uczeniu się, w tym – w przypadku uczniów klas I–III szkoły podstawowej – ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się, lub**
- b) szczególnych uzdolnień;**
- 3) w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej – doradztwo edukacyjno-zawodowe.**

**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 30 kwietnia 2013 r.
w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach**

Diagnoza specjalistyczna stwierdzenie specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu (dysleksji dysgrafii i dysortografii).

Pogłębiona diagnoza kliniczna dokonana przez specjalistów w poradni na podstawie badań testowych

§ 2. Do zadań poradni należy:

1) diagnozowanie dzieci i młodzieży;

- 2) udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy p-p
- 3) realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierającą wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych,
- 4) organizowanie i prowadzenie wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

§ 3.1. Diagnozowanie dzieci i młodzieży jest prowadzone w szczególności w celu określenia indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, wyjaśnienia mechanizmów ich funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu oraz wskazania sposobu rozwiązania tego problemu.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 1 lutego 2013 roku w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno – pedagogicznych w tym publicznych poradni specjalistycznych.